

Dojrzałość szkolna 6-latka

czyli o tym, kto przychodzi do pierwszej klasy*

marzec 2014 r.

Kontakt: aleksandra.ratajczyk89@gmail.com

Dojrzałość szkolna: posiadane już umiejętności i kompetencje wykształcone w wyniku dotychczasowego rozwoju fizycznego, poznawczego, emocjonalnego i społecznego, czyli zasoby dziecka w strefie aktualnego rozwoju

Edukacja: „bycie krok do przodu”, stawianie przed dzieckiem zadań przekraczających nieco jego aktualne możliwości i udzielanie wsparcia, kiedy dziecko tego potrzebuje, czyli działanie w strefie najbliższego rozwoju

NAUCZYCIELU, PAMIĘTAJ



Jesteś autorytetem w wielu dziedzinach

Szósty rok życia to czas przełomowy w rozwoju, niektóre dzieci funkcjonują na poziomie pięcioletków, inne wyprzedzają siedmioletnich kolegów

Czas i Twoja cierpliwość pozwolą małemu uczniowi szybko nadrabiać ewentualne zaległości

Praca z dzieckiem to nie tylko praca nad umiejętnością czytania, to kształtowanie całego człowieka

Planuj wspólnie z dziećmi pracę

Dostosuj formę zajęć do zainteresowań dzieci

FUNKCJONOWANIE POZNAWCZE

- Zapamiętywanie ok. 6 elementów, **proste strategie pamięciowe:** powtarzanie, początek organizowania materiału w kategorii
- Orientacja w **porach dnia**, umiejętność **planowania**
- Początki **uwagi dowolnej**
- **Myślenie przyczynowo - skutkowe** (ale nie na materiale abstrakcyjnym)
- Rozbudowane **zabawy symboliczne**, początki gier z regułami
- Uwzględnianie różnych perspektyw (**decentracja**)
- **Interioryzacja** czynności umysłowych (uwewnętrznienie)
- **Obiektywne kodowanie relacji** przestrzennych między przedmiotami

Co z tego wynika?

- Dojrzałość poznawcza pozwala rozpocząć naukę pisania i rozpoznawania liter
- Większość dzieci jest w stanie analizować przyczyny swoich niepowodzeń i sukcesów
- Sześciolatki są w stanie podporządkować się ustalonym zasadom pracy
- Wprowadzanie nowego materiału powinno opierać się o wcześniejsze doświadczenia dzieci
- Sześciolatki potrafią nauczyć się na pamięć bardzo krótkiego, najlepiej rytmicznego i rymowanego wierszyka
- Dzieci mogą przygotować krótkie opowiadania, należy wtedy doceniać ich kreatywność
- Pracę z dziećmi można wspólnie planować, określać ilość czasu przeznaczaną na zadanie i przerwę, dzięki temu poprawią się umiejętności planowania i organizacji czasu, a wydarzenia będą bardziej przewidywalne, co zwiększy poczucie bezpieczeństwa
- Sześciolatki mogą mieć problemy z utrzymaniem odpowiedniego poziomu skupienia, gdy temat ich nie zainteresuje

ROZWÓJ EMOCJONALNY

- **Rozpoznawanie emocji** własnych i innych ludzi
- Coraz lepsza **kontrola emocjonalna**
- Okazywanie negatywnych emocji w sposób **werbalny** (przez słowa) i niewerbalny (gesty, miny)
- **Empatia**
- **Kryzys szóstego/siódмого roku** życia: konflikt między oczekiwaniami otoczenia bycia odpowiedzialnym i samodzielnym uczniem a ograniczeniami w decydowaniu o sobie

Co z tego wynika?

- Sześciolatki potrafią wyrażać swoje emocje w sposób akceptowany przez otoczenie, choć czasami wciąż zachowują się impulsywnie
- Są w stanie poczekać na swoją kolej
- Mogą okazywać lęk przed szkołą i niechęć do niej (to nie wynika z lenistwa!)
- Dzieci w tym wieku rozumieją emocje swoje i innych, potrafią określić ich przyczyny, a także je przewidzieć
- Nauczyciel-wychowawca staje się autorytetem niemal we wszystkich dziedzinach życia
- Coraz rzadziej używają przemocy przy rozwiązywaniu problemów

Czasem mogą się zdarzyć wybuchy emocji

Przewidywalność dnia pozwala dzieciom czuć się bezpiecznie

RELACJE SPOŁECZNE

- **Duże zróżnicowanie** umiejętności społecznych między dziećmi częściowo zależne od poprzednich doświadczeń (przedszkole/ kontakt z innymi dziećmi/ kontakty z dorosłymi)
- **Podporządkowanie** dorosłym
- Umiejętność **inicjowania i podtrzymywania kontaktu** z rówieśnikami i dorosłymi
- Pierwsze trwalsze **znajomości i przyjaźnie** oparte na wspólnych zainteresowaniach, na uczestniczeniu w tych samych zajęciach

Co z tego wynika?

- Sześciolatek potrafi inicjować i podtrzymywać rozmowę zarówno z osobą dorosłą, jak i rówieśnikiem
- Wykonuje polecenia
- Potrafi współpracować, podporządkować się ustalonym zasadom (czasem może jeszcze mieć z tym problemy)
- Jest otwarty, ale i łatwowerny
- Konflikty z rówieśnikami rozwiązuje kłócąc się, bądź wycofując z sytuacji, niektóre dzieci angażują inne osoby (np. nauczyciela) w te konflikty, nadal sporadycznie mogą pojawiać się zachowania agresywne

Sześciolatek potrafi poczekać na swoją kolej

Potrafi inicjować kontakty z rówieśnikami i dorosłymi

MOŻLIWOŚCI FIZYCZNE

- Silna **potrzeba ruchu**
- Uwidaczniają się **różnice związane z płcią**
- **Płynne ruchy**, skoordynowany bieg i chód, u większości dzieci dobrze funkcjonuje motoryka mała

Ćwiczenia ruchowe to świetny sposób na przerwę w nauce

Co z tego wynika?

- Dzieci są w stanie poprawnie trzymać długopis, ołówek, pędzelek, nożyczki, choć niektóre będą to robić jeszcze „niezgrabnie”
- Większość sześciolatek sprawnie posługuje się myszką i klawiaturą komputera
- Aktywność ruchowa nadal jest bardzo ważna dla sześciolatka, warto więc regularnie stosować „przerwy” w postaci kilkuminutowych zabaw ruchowych – pozwalają lepiej skupić się na wykonywanym zadaniu i odprężyć
- Różnorodne zajęcia ruchowe pozwalają harmonijnie rozwijać się wszystkim grupom mięśni, usprawniają pamięć, koordynację wzrokowo-ruchową, wchodzenie w rolę i inicjowanie kontaktów z innymi dziećmi oraz uwagę
- Ćwiczenia są bardzo ważne ze względu na zmniejszanie ryzyka otyłości wśród dzieci
- Zwiększająca się kontrola zachowania pozwala sześciolatkom „wysiedzieć” w ławce przez czas określony zadaniem (nie dłużej jednak niż ok. 20 minut); duże znaczenie ma stopień zainteresowania tematem
- Chłopcy w tym wieku lepiej sobie radzą w zadaniach wymagających siły, a dziewczynki lepiej wykonują czynności wymagające precyzji

Potrafi prawidłowo trzymać kredkę